

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 434/2022-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Jánom Havlátom, advokátom, Rudnayovo námestie 1, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tdo 43/2021 z 9. decembra 2021 a konaniu, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. marca 2022 a doplnenou 4. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s porušením čl. 49 a čl. 50 ods. 6 ústavy a porušenia práv podľa čl. 6 ods. 1, 2, 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s porušením čl. 7 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Tdo 43/2021 z 9. decembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Sťažovateľ sa domáha zrušenia napadnutého uznesenia, vrátenia veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie, domáha sa primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 eur a náhrady trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 T 83/2016 z 22. mája 2019 uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu porušovania povinností pri správe cudzieho majetku spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 237 ods. 1, 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za čo bol odsúdený podľa § 237 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, 3 Trestného zákona [za zistenia poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j) Trestného zákona a za nezistenia žiadnej priťažujúcej okolnosti podľa § 37

Trestného zákona], § 39 ods. 1, 3 písm. c) Trestného zákona na trest odňatia slobody na päť rokov a podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona mu bol uložený ochranný dohľad na dobu jedného roka. Zároveň boli spolu s obžalovaným [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „spoluobžalovaný“ alebo „primátor“, spolu ďalej aj „obžalovaní“) zaviazaní spoločne a nerozdielne nahradiť škodu poškodenému mestu Nové Zámky vo výške 182 892,11 eur.

3. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre, sťažovateľ, ako aj spoluobžalovaný. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 1 To 94/2019 z 18. februára 2020 zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a podľa § 233 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) uznal sťažovateľa vinným zo zločinu porušovania povinností pri správe cudzieho majetku spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 237 ods. 1, 3 písm. a) Trestného zákona, za čo bol odsúdený podľa § 237 ods. 3 Trestného zákona, zistiac poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Trestného zákona, postupom podľa § 38 ods. 2, 3 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere troch rokov s podmieneným odkladom s probačným dohľadom podľa § 51 ods. 1, 2 Trestného zákona s poukazom na § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na skúšobnú dobu troch rokov a podľa § 61 ods. 1, 2 Trestného zákona mu bol uložený trest zákazu činnosti vykonávať funkciu vo verejnej správe spojenú s dodržiavaním pravidiel rozpočtového hospodárenia vo výmere štyroch rokov. Zároveň boli sťažovateľ so spoluobžalovaným zaviazaní spoločne a nerozdielne nahradiť škodu poškodenému vo výške 100 000 eur.

4. Krajský súd poukázal na to, že skutkový dej nebol sporný a nespochybňovali ho ani samotní obžalovaní. Sťažovateľ a spoluobžalovaný však spochybňovali protiprávnosť nimi vykonaných úkonov (rozpočtový presun, priznanie a vyplatenie odmien).

5. Krajský súd skúmal oprávnenie primátora (spoluobžalovaného) vykonať rozpočtový presun podrobnou analýzou uznesenia Mestského zastupiteľstva v Nových Zámkoch č. 105/280807 z 28. augusta 2007 (s. 19 až 21 rozsudku) so záverom, že obžalovaní svojím postupom pri rozpočtovom presune uvedené uznesenie a ani zákonné ustanovenia [§ 11 ods. 4 písm. b) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“)], v ktorých má toto uznesenie podklad, neporušili. Obdobne dospel k záveru, že obžalovaní neporušili svojím postupom § 20 ods. 1 písm. a), ods. 2 zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o odmeňovaní“), posudzujúc aspekt odôvodnenia návrhu na priznanie odmien konkrétnym zamestnancom (s. 21 – 22 rozsudku).

6. Krajský súd napriek uvedeným záverom konštatoval, že obžalovaní porušili zákon, a to spoločným konaním v súvislosti s rozpočtovým presunom finančných prostriedkov v rámci rozpočtu poškodeného. Následne krajský súd vymedzil relevantné ustanovenia zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [(ďalej len „zákon č. 583/2004 Z. z.“) § 1 ods. 3, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1, § 14 ods. 2 písm. a)], zákona o obecnom zriadení [§ 10 ods. 1, § 11 ods. 4 písm. b)], zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [(ďalej len „zákon č. 523/2004 Z. z.“) § 3 ods. 1 písm. b), § 4 ods. 4] a opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 74/2004 F. s., ktorým sa ustanovuje

druhovú klasifikáciu, organizačnú klasifikáciu a ekonomickú klasifikáciu rozpočtovej klasifikácie v znení účinnom do 31. decembra 2014 [(ďalej len „opatrenie ministerstva financií“) § 1 ods. 3, 4 a 5, § 8 ods. 4].

7. Napriek záveru, že primátor (spoluobžalovaný) bol oprávnený vykonať rozpočtový presun, priznať odmenu len niektorým zamestnancom v zásade bez určenia limitu tejto odmeny, uvedený *„rozpočtový presun mohol vykonať len zákonným spôsobom a v rámci takých položiek rozpočtu, u ktorých zákon presun rozpočtových prostriedkov umožňuje a tým tak súčasne umožňuje vykonať i zmenu účelu použitia peňažných prostriedkov rozpočtu mesta v priebehu rozpočtového roka než na aký bol v schválenom rozpočte (mestským zastupiteľstvom) pôvodne určený.“*. Zákon č. 523/2004 Z. z. v spojení so zákonom č. 583/2004 Z. z. stanovujú obmedzenia, ktoré znemožňujú vykonávať akékoľvek rozpočtové presuny bez zohľadnenia povahy peňažných prostriedkov v rámci jednotlivých položiek rozpočtu. Relevantné sú tie ustanovenia zákona č. 523/2004 Z. z., ktoré diferencujú rozpočtové prostriedky na základe tzv. ekonomickej klasifikácie na bežné a kapitálové. Podľa § 10 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z. z. sa rozpočet obce vnútorne člení na bežné príjmy a bežné výdavky (bežný rozpočet), kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (kapitálový rozpočet) a finančné operácie. Tieto zákony *„v ich priereze vo viacerých súvislostiach vyjadrujú nemožnosť použitia peňažných prostriedkov kapitálového rozpočtu na krytie výdavkov tzv. bežného rozpočtu.“*

8. Krajský súd poukázal na § 10 ods. 10 zákona č. 583/2004 Z. z. stanovujúci výnimku pre použitie príjmov kapitálového rozpočtu na vyrovnanie nesúlady medzi príjmami a výdavkami bežného rozpočtu. Výkladom z opaku (*argumentum a contrario*) z tohto ustanovenia vyplýva, že *„prostriedky kapitálového rozpočtu v zásade (bez výnimiek výslovne zákonom stanovených) nemožno použiť na krytie výdavkov bežného rozpočtu.“* Krajský súd pripustil, že v týchto zákonoch absentuje výslovné ustanovenie o tom, že *„kapitálové prostriedky nemožno použiť na krytie bežných výdavkov, účelovosť použitia kapitálových výdavkov, t. j. ich možnosť použitia len na účel, na ktorý boli v rozpočte schválené vyplýva z § 8 odsek 4 zákona č. 523/2004 Z. z.“*. Aj pri zohľadnení zásady, že neznalosť zákona neospravedlňuje, obžalovaní mohli mať vedomosť o nemožnosti daných rozpočtových presunov aj zo správy Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky.

9. Vychádzajúc z uvedených ustanovení, krajský súd uviedol, že obžalovaní vykonali v rámci daného konania tri rozpočtové presuny, z ktorých presun v celkovej sume 50 000 eur (40 000 eur + 10 000 eur) bol vykonaný v rámci tzv. bežných výdavkov, preto tieto dva rozpočtové presuny boli vykonané v súlade so zákonom. Pokiaľ ide o rozpočtový presun *„z podpoložky Rekonštrukcia a modernizácia v rozsahu 100 000 eur na položku odmeny, pretože ide o presun z kapitálových výdavkov na bežné výdavky, ktorý zákon neumožňuje, bol vykonaný v rozpore so zákonom.“* V predmetnej veci považoval za irelevantné, že *„presúvané kapitálové výdavky ku koncu rozpočtového roka predstavovali nevyčerpané prostriedky, pretože podstatné... bolo ich účelové určenie a fakt ich nevyčerpania tak v konkrétnom rozpočtovom roku nie je spôsobilý ospravedlniť ich použitie na iný než stanovený účel.“*

10. Podľa krajského súdu účelovosť použitia kapitálových výdavkov a nemožnosť ich použitia na pokrytie výdavkov bežných, a teda aj nemožnosť vykonania takého rozpočtového presunu,

vyplýva z uvedených ustanovení „v súhrne a vzájomnej nadväznosti a pri ich systematickom i logickom výklade nepripúšťajúcom iný právny záver...“.

11. K otázke spolupáchateľstva (reagujúc na obranu sťažovateľa) krajský súd uviedol, že spoločné konanie obžalovaných pozostávalo z viacerých úkonov u každého z nich, ktoré bolo vedené spoločným zámerom (vyplatenie odmien), pričom jedným z odmenených bol aj sťažovateľ, čím bol do procesu presunu rozpočtových prostriedkov priamo zainteresovaný. Ich konanie bolo „charakterizované koordinovanosťou, nadväznosťou a nevyhnutnosťou spolupráce pri jednotlivých úkonoch“, bez ktorej ani spoluobžalovaný (primátor) nemohol sám dosiahnuť vyplatenie odmien zamýšľaným spôsobom bez nevyhnutného spolupôsobenia so sťažovateľom ako prednostom mestského úradu.

12. Z celkového počtu 17 odmenených zamestnancov bolo 14 zamestnancov v priamej riadiacej pôsobnosti sťažovateľa, voči ktorým bol vedúcim zamestnancom, a preto im odmeny podľa § 20 zákona o odmeňovaní mohli byť priznané iba na základe jeho návrhu. Vo vzťahu k ďalším trom zamestnancom odmeny mohol priznať len sám primátor (bez návrhu sťažovateľa), čo aj urobil. Spolupôsobenie sťažovateľa sa vo vzťahu k nim viaže na poslednú fázu ich konania (vyplatenie odmien) tým, že spoločne s primátorom (spoluobžalovaným) podpísal príkaz na prevod finančných prostriedkov z účtu poškodeného konkrétnej banke, „pričom takýto príkaz primátor nemohol vydať sám ale nevyhnutne k prevodnému príkazu potreboval súčinnosť ďalšej z dvoch na to určených osôb, keďže prevodný príkaz, aby bol realizovaný, museli súčasne podpísať najmenej 2 osoby (z 3, ktoré na to boli určené) a túto súčinnosť mu poskytol práve“ sťažovateľ. „Úloha a význam spoluúčasti prednostu v celom inkriminovanom procese je tak nepochybná a charakterizovaná významom nevyhnutnosti jeho spolupráce pri jednotlivých úkonoch pre úspešné dosiahnutie konečného spoločného cieľa... (vyplatenie odmien).“.

13. K otázke totožnosti skutku poukázal krajský súd na to, že podstata konania z pohľadu konania alebo následku zostala zachovaná. K postupným zmenám dochádzalo predovšetkým zmenou zákonných ustanovení, resp. ustanovení iných právnych aktov, ktorých porušenie v jednotlivých štádiách orgány činné v trestnom konaní alebo súd v súvislosti s konaním obžalovaných pri rozpočtových presunoch a (alebo) pri vyplácaní odmien konštatovali. Zmenou právnej kvalifikácie nebolo porušené ani právo na obhajobu, keďže „v každom štádiu trestného konania (i keď v rôznej miere konkrétnosti) boli konfrontovaní so skutkom, ktorý sa im kladie za vinu, skutkovo rámcovo spočívajúcim v nezákonnosti ich postupu, priamo súvisiacim s rozpočtovými presunmi a vyplatením odmien zamestnancom konkrétneho mestského úradu v konkrétne vymedzenom časovom období.“.

14. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 9. decembra 2021 tak, že ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

15. Najvyšší súd pri uplatnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uviedol, že podstatou námietok sťažovateľa bolo tvrdenie, že zákonné ustanovenia vymedzené v skutkovej vete, ktoré mal porušiť, „výslovne neuvádzajú, že sa zakazuje presun rozpočtových prostriedkov z kapitálových výdavkov do bežných výdavkov.“. Podľa najvyššieho súdu nemožnosť takého presunu „zreteľne a bez akýchkoľvek rozporov“ vyplýva z povinnosti obce uplatňovať rozpočtovú klasifikáciu (§ 4 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z.), ako aj z možnosti použitia rozpočtových prostriedkov len na účely, na ktoré boli v rozpočte obce schválené (§ 13 ods. 2

zákona č. 583/2004 Z. z.). V opačnom prípade by nebol zrejmy účel úpravy zákonnej povinnosti uplatňovať rozpočtovú klasifikáciu. Ak je teda daná zákonná povinnosť postupovať určitým spôsobom, *a contrario* platí, že nemožno postupovať spôsobom negujúcim zákonnú povinnosť, hoci to nie je výslovne zákonom uvedené. Obce hospodária so svojimi rozpočtovými prostriedkami, ktoré môžu poskytnúť a použiť len na účely, na ktoré boli v rozpočte obce schválené. Rozpočtové prostriedky obce majú charakter verejných prostriedkov, na hospodárenie s nimi sa aplikuje nielen zákon č. 583/2004 Z. z., ale subsidiárne aj zákon č. 523/2004 Z. z.

16. K námietke sťažovateľa, že § 8 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. sa na obec nevzťahuje, keďže upravuje len otázky týkajúce sa výlučne štátneho rozpočtu, najvyšší súd uviedol, že povinnosť uplatňovať rozpočtovú klasifikáciu obcou vyplýva z § 4 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. a aj vnútorné členenie rozpočtu obce vrátane členenia na kapitálové výdavky a bežné výdavky vyplýva z § 10 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z. z. Z § 10 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z. z. tiež vyplýva účelovosť použitia kapitálových výdavkov a nemožnosť ich presunu na krytie bežných výdavkov, keď sa v ňom ustanovuje, že vecné vymedzenie bežných výdavkov a kapitálových výdavkov rozpočtu obce a ich jednotné triedenie obsahuje rozpočtová klasifikácia s určením, že bežnými príjmami rozpočtu obce sú príjmy podľa § 5 ods. 1 alebo príjmy podľa § 6 ods. 1 v členení podľa rozpočtovej klasifikácie s výnimkou príjmov, ktoré sú podľa rozpočtovej klasifikácie kapitálovými príjmami.

17. Podľa najvyššieho súdu nemožnosť presunu z kapitálových výdavkov na bežné výdavky je zrejma aj z pravidla, ktoré je zakotvené v § 10 ods. 10 zákona č. 583/2004 Z. z. Toto pravidlo stanovuje konkrétnu výnimku z nemožnosti vykonania rozpočtového presunu medzi kapitálovým rozpočtom (kapitálové príjmy a kapitálové výdavky) a bežným rozpočtom (bežné príjmy a bežné výdavky). Rozpočtový presun v predmetnej veci však nespadal pod uvedenú výnimku.

18. Z tohto hľadiska najvyšší súd považoval námietku neaplikovania § 8 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. za právne irelevantnú, keďže aj keby táto námietka bola dôvodná, uvedené by v zmysle § 371 ods. 5 Trestného poriadku zásadne neovplyvnilo postavenie sťažovateľa, keďže *„účelovosť použitia kapitálových výdavkov v rozpočte obce, resp. nemožnosť ich rozpočtového presunu do bežných výdavkov za účelom vyplatenia odmien zamestnancom spôsobom vykonaným v prejedávanej veci, je zrejma z ďalších zákonných ustanovení vyššie uvedených, resp. uvedených v skutkovej vete... rozsudku krajského súdu.“*

II.

Argumentácia sťažovateľa

19. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv a článkov ústavy a dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Podľa sťažovateľa bol porušený princíp zákonnosti trestného činu a trestu, právo na spravodlivý proces, právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia a právo na obhajobu. Obdobne došlo k nesprávnej aplikácii zásady *in dubio pro reo* a tiež *nullum crimen sine lege*.

20. Sťažovateľ argumentuje, že napadnuté uznesenie nedáva odpovede na jeho dovoláciu argumentáciu, preto je arbitrárne a nepreskúmateľné. Sťažovateľ v dovolaní namietal viacero logických nezrovnalostí v odôvodnení rozsudku krajského súdu. Poukázal na otázku právneho posúdenia skutku s možnosťou jeho oslobodenia pre nenaplnenie skutkovej podstaty trestného činu

porušovania povinností pri správe cudzieho majetku – objektívnej stránky spočívajúcej v samotnom porušení zákonnej povinnosti. V dovolaní namietal, že krajský súd uviedol, že zákon vyslovene nezakazuje vykonanie presunov prostriedkov v rozpočtových kapitolách orgánov územnej samosprávy. Na druhej strane však výkladom účelu § 8 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. došiel k opačnému záveru, že takýto presun nemal byť možný. Ide pritom o právny predpis, ktorý sa priamo nevzťahuje na územnú samosprávu, a daný výklad je navyše v rozpore s doslovným znením uvedeného ustanovenia. Na tomto základe následne vyslovil porušenie právnej povinnosti sťažovateľa a spoluobžalovaného.

21. Sťažovateľ namietal, že zákonné určenie klasifikácie výdavkov ešte neznamená nemožnosť presunu prostriedkov medzi jednotlivými kapitolami výdavkov, keď takýto zákaz ani priamo zo zákona nevyplýva, čo konštatoval krajský súd a v zásade aj najvyšší súd.

22. Právne posúdenie krajského súdu je založené na úplne odlišných právnych úvahách a právnom posúdení skutku. Právne posúdenie objektívnej stránky údajne spáchaného trestného činu vychádza z porušenia úplne iných právnych noriem, ako z ktorých vychádzal okresný súd. Tým bola zároveň porušená totožnosť skutku. Krajský súd sťažovateľa neupozornil na takúto zmenu právneho posúdenia skutku, čím mal znemožnenú riadnu prípravu obhajoby. Proti rozsudku krajského súdu bol navyše prípustný len mimoriadny opravný prostriedok s obmedzenými možnosťami námietok.

23. Týmito námietkami sa najvyšší súd v napadnutom uznesení nezaoberal, nezrejmil, prečo považoval právne závery krajského súdu napriek týmto vzájomným rozporom za správne, a iba uviedol, že sa stotožňuje s odôvodnením rozsudku krajského súdu. Ide o neprípustný postup, keďže uvedené právne posúdenie je základom na uznanie viny.

24. Najvyšší súd sám v napadnutom uznesení (na s. 12 v poslednom odseku) pripustil zákonnú možnosť presunu prostriedkov z kapitoly kapitálových výdavkov na krytie bežných výdavkov. Uvedená úvaha neguje odôvodnenie rozsudku krajského súdu a potvrdzuje argumentáciu sťažovateľa, napriek tomu najvyšší súd napokon považoval námietky sťažovateľa za neopodstatnené.

25. Z rozsudkov okresného súdu a krajského súdu a tiež z napadnutého uznesenia vyplýva, že právna úprava je neprehľadná, resp. nejasná, keď samotné súdy sa rozchádzajú vo výklade, preto nemohla byť naplnená ani subjektívna stránka trestného činu, t. j. úmysel k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu, čo sa pri uvedenej skutkovej podstate vyžaduje, čo najvyšší súd tiež nezohľadnil. Najvyšší súd nereagoval ani na námietku porušenia zásady *nullum crimen sine lege*. Uvedené je relevantné o to viac, že *„trestný čin porušovania povinností pri správe cudzieho majetku nezávisí len od výkladu noriem trestného práva alebo od porušenia noriem trestného práva, ale práve naopak ako blanketová právna norma je priamo závislé posúdenie viny páchatel'a na výklade osobitných, s trestným právom nesúvisiacich právnych noriem.“*

26. Uplatnená suma finančného zadost'učinenia je opodstatnená vzhľadom na osobitne svojvoľné a hrubé porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru. Práva sťažovateľa porušil súd, ktorý je orgánom ochrany práv a oprávnených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Uvedené viedlo k pocitom bezmocnosti, menejcennosti a znegovaniu dôvery v možnosť poskytnutia spravodlivosti v štáte.

27. V doplnení ústavnej sťažnosti sťažovateľ poukázal na to, že podstatou skutku týkajúceho sa sťažovateľa bolo, že 28. novembra 2014 predložil ako prednosta Mestského úradu Nové Zámky spoluobžalovanému ako primátorovi návrh na vyplatenie odmien 14 zamestnancom Mestského úradu Nové Zámky v celkovej výške 118 500 eur. Spoluobžalovaný tieto odmeny navrhovaným zamestnancom priznal a priznal odmeny aj sťažovateľovi a ďalším dvom zamestnancom v celkovej výške 43 000 eur. Takýmto spôsobom konali, hoci podľa krajského súdu mali vedieť, že poškodený na rok 2014 nemal v rozpočte v rámci bežných výdavkov v položke č. 614 – odmeny dostatok prostriedkov, a preto na účely výplaty týchto odmien sťažovateľ 1. decembra 2014 navrhol rozpočtový presun v rozsahu 100 000 eur okrem iného z položky č. 717002 – rekonštrukcia a modernizácia (kapitálové výdavky) do položky č. 614 – odmeny (bežné výdavky), tento návrh (žiadosť) spoluobžalovaný schválil a žiadosť následne sťažovateľ predložil finančnému odboru Mestského úradu Nové Zámky, na základe čoho bol vykonaný presun rozpočtových prostriedkov. Následne boli vyplatené už uvedené schválené odmeny, pričom prevodný príkaz na úhradu podpísali sťažovateľ so spoluobžalovaným 10. decembra 2014.

28. Podľa rozsudku krajského súdu týmto mali porušiť § 1 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 1, 2 písm. a) zákona č. 583/2004 Z. z.; § 3 ods. 1 písm. b), § 4 ods. 4, § 8 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. a § 1 ods. 3, 4 opatrenia ministerstva financií a 3. časti jeho prílohy v bode B (vydanej na podklade § 4 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z.), z ktorých má podľa súdu vyplývať nemožnosť rozpočtového presunu rozpočtových prostriedkov mesta medzi kapitálovými výdavkami (ktoré možno použiť len na účel, na ktorý boli v rozpočte mesta schválené) a bežnými výdavkami, medzi ktoré patria aj výdavky na výplatu odmien. Výplatou týchto odmien mala poškodenému vzniknúť škoda v rozsahu 100 000 eur. Uvedený právny záver potvrdil krajský súd, ako aj najvyšší súd.

29. Sťažovateľ poukazuje na to, že trestné právo je prostriedkom nápravy *ultima ratio*. Skutková podstata trestného činu porušovania povinností pri správe cudzieho majetku má blanketový charakter, teda pre záver o naplnení tejto skutkovej podstaty je nevyhnutné sa vysporiadať s výkladom osobitných (netrestných) právnych predpisov, ktoré určujú konkrétne povinnosti subjektu, ktorých porušením mohol spôsobiť zákonom predpokladaný následok (škodu). Musí pritom ísť o všeobecne záväzný právny predpis, ktorý určuje povinnosť opatrovať alebo spravovať cudzí majetok. Objektom ochrany tohto trestného činu je cudzí majetok, ktorý má páchatel' na základe určitej zákonom, rozhodnutím alebo zmluvou určenej povinnosti opatrovať alebo spravovať. Na naplnenie skutkovej podstaty musí dôjsť k vzniku škody na cudzom majetku, pričom medzi porušením povinnosti a vznikom škody musí existovať príčinná súvislosť. Z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmyselné zavinenie, ktoré musí smerovať k všetkým ostatným stránkam skutkovej podstaty (porušeniu povinnosti ustanovenej zákonom, vzniku škody, príčinnej súvislosti). Pre riadne posúdenie naplnenia skutkovej podstaty tohto trestného činu je potrebné skúmať jednotlivo vždy aj osobité okolnosti prípadu. Nie každý navonok výhodný alebo nevýhodný úkon sa tak musí javiť aj v širšom kontexte a nemusí byť preto porušením povinnosti riadne opatrovať alebo spravovať cudzí majetok. Súdny musí vždy posúdiť, či (i) došlo k porušeniu konkrétnej zákonom určenej povinnosti; (ii) či týmto porušením došlo k vzniku škody a (iii) či k porušeniu povinnosti a vzniku škody smeroval úmysel páchatel'a.

30. Charakteristikou právnych noriem je ich určitosť a zrozumiteľnosť, preto porušením neurčitej právnej normy nemôže dôjsť k naplneniu uvedenej skutkovej podstaty. Ak totiž páchatel' riadnou

interpretáciou nemôže dôjsť k jednoznačnému záveru, „aké povinnosti z nej pre neho vyplývajú, resp. ak takáto norma pripúšťa viacero výkladov, potom tu jednoznačne musí absentovať aj úmysel k porušeniu takejto právnej normy v takom smere, aby jej porušením bola vedomá a úmyselne spôsobená škoda. Ak sa páchatel' riadil určitým prípustným výkladom právnej normy, v domnení, že koná v súlade so zákonom, môže ísť na jeho strane maximálne o negatívny skutkový (príp. právny) omyl, nie však o úmysel, ktorý z môjho pohľadu na rozdiel od neznalosti práva, ospravedlňuje...“.

31. Teda páchatel' by v prípade tohto trestného činu musel vedieť, že svojím konaním porušujúcim právny predpis môže spôsobiť škodu dotknutému subjektu. Uvedené by muselo byť preukázané bez dôvodných pochybností, uvedená skutočnosť však z rozsudku krajského súdu, resp. napadnutého uznesenia nevyplýva. Konajúce súdy sa úmyslom sťažovateľa vo vzťahu ku konaniu v nadväznosti na nejednoznačný výklad právnych predpisov vôbec nezaoberali. V týchto rozhodnutiach úplne absentuje, či sťažovateľ konal v priamom alebo nepriamom úmysle a na základe akých konkrétnych skutočností k takémuto záveru súdy dospeli. Sťažovateľ argumentoval, že takéto rozpočtové presuny boli bežné aj v iných obciach, pričom súdy sa s touto obhajobou nijako nevysporiadali. Nevysporiadali sa ani s námietkou, že konanie, ktoré mu bolo dávané za vinu, schválil primátor.

32. Z výpovede oznamovateľa Ing. Rovňanika vyplynulo, že už pred rozpočtovým presunom mala byť na položke „Mzdy“ suma 2 196 565 eur, pritom žiadny zo súdov sa nevysporiadal s tým, aká časť výplaty (teda údajnej škody) mala pochádzať z presunu prostriedkov a koľko z týchto prostriedkov v kapitole bolo už pred ich presunom.

33. Ustanovenie § 1 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z. z. odkazuje na primerané použitie zákona č. 523/2004 Z. z., teda uvedené ustanovenie neukladalo sťažovateľovi žiadnu povinnosť, preto ho ani nemohol porušiť.

34. Obdobne § 13 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z. určuje, že rozpočtové prostriedky možno použiť len na účely, na ktoré boli v rozpočte obce alebo rozpočte vyššieho územného celku schválené. Predložením návrhu na presun rozpočtových prostriedkov nemohlo byť predmetné ustanovenie porušené. Primátor navyše nebol viazaný návrhom a rozpočtový presun mohol urobiť aj bez návrhu. Z tohto hľadiska absentuje príčinná súvislosť medzi konaním (podanie návrhu na vykonanie rozpočtového presunu) a následkom (škodou).

35. Zákon sám dovoľuje rozpočtový presun, t. j. aj zmenu účelu použitia prostriedkov. Krajský súd v rozsudku konštatoval, že primátor ako oprávnený subjekt schválil takýto rozpočtový presun, preto nemohlo dôjsť k porušeniu uvedených ustanovení. A navyše ak boli peňažné prostriedky použité v súlade so zmeneným účelom, potom tiež nemohli byť porušené uvedené ustanovenia.

36. Sťažovateľ tiež argumentuje, že ak „pri zadaní príkazu na úhradu odmien vychádzal z legitímne oprávnenou osobou schváleného rozpočtového presunu, nemohol... konať v rozpore so zákonom, ktorý mal spočívať práve v neoprávnenosti rozpočtového presunu a navyše úmyselne.“.

37. Ustanovenie § 14 ods. 1 a 2 zákona č. 583/2004 Z. z. sťažovateľ nemohol porušiť, pretože nevykonal presun rozpočtových prostriedkov a toto ustanovenie nemožno porušiť samotným presunom rozpočtových prostriedkov, keďže iba definuje možnosť zmeny rozpočtu a samotné rozpočtové opatrenie. Sťažovateľ a spoluobžalovaný predmetné ustanovenie dodržali, keďže rozpočtový presun bol schválený príslušným orgánom (primátorom) a bol vykonaný v rámci schváleného rozpočtu pri zachovaní celkových príjmov a výdavkov.

38. Ustanovenie § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 523/2004 Z. z. určuje subjekty verejnej správy, neukladá žiadnu povinnosť, preto ho sťažovateľ nemohol porušiť. Obdobne § 4 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. určuje, že na rozpočty subjektov verejnej správy sa uplatňuje rozpočtová klasifikácia, a určuje, čo je to rozpočtová klasifikácia (určenie a triedenie príjmov a výdavkov). Účel tohto ustanovenia je len evidenčný, z tohto ustanovenia nevyplýva, že určité aktívum alebo pasívum nemôže byť preradené (preklasifikované), ak to je potrebné. Ustanovenie § 8 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. určuje delenie výdavkov štátneho rozpočtu (bežné výdavky a kapitálové výdavky) a určuje možnosť použitia týchto výdavkov. Tiež určuje, že vláda môže zmeniť účel použitia výdavkov.

39. Zákon č. 523/2004 Z. z. sa na finančné právne vzťahy územnej samosprávy má aplikovať s odchýlkami vedenými v zákone č. 583/2004 Z. z. Podľa sťažovateľa zaradenie § 8 ods. 4 zákona č. 523/2003 Z. z. v systematike zákona vylučuje jeho použitie na rozpočet územnej samosprávy. Ak by uvedené ustanovenie bolo možné aplikovať, pripúšťa viaceré výkladové alternatívy, preto konanie sťažovateľa by bolo možné posúdiť ako skutkový alebo právny omyl s tým, že je vylúčené úmyselné konanie. Uvedené ustanovenie navyše pripúšťa zmenu účelu použitia prostriedkov (aj z kapitálových na bežné). Aj § 15 a § 16 zákona č. 523/2004 Z. z. predpokladá vykonávanie rozpočtových operácií vrátane rozpočtových presunov, pričom tieto ustanovenia nevylučujú rozpočtový presun z položky kapitálových do položky bežných výdavkov. V bežnej praxi územnej samosprávy pritom k takýmto presunom dochádzalo.

40. Konajúce súdy nesprávnym výkladom vyvodili nemožnosť takéhoto rozpočtového presunu, uvedený výklad je v rozpore s účelom zákona a jeho gramatickým znením, ktorým navyše *„nepripustným spôsobom rozšírili trestnú zodpovednosť na konanie, ktoré za žiadnych okolností nemohlo naplniť znaky skutkovej podstaty stíhaného trestného činu pre absenciu porušenia zákona.“*

41. Krajský súd právny záver v tomto smere odôvodnil len citáciou rôznych ustanovení, niektorých *„zjavne irelevantných“*, pričom absentuje interpretácia ku skutkovej podstate trestného činu s tým, že záver má vyplývať z ich súhrnu. Súhrnné hodnotenie dôkazov ústavný súd považoval za neprípustné, niet dôvodu preto, aby sa takýto prístup aplikoval aj pri (súhrnnom) právnom posúdení.

42. Pokiaľ ide o opatrenie ministerstva financií, v tomto opatrení nie je upravená žiadna povinnosť, iba pravidlá rozpočtovej klasifikácie. Nemožnosť presunu prostriedkov z tohto opatrenia nevyplýva. Uvedené konajúce súdy nijako neodôvodnili.

43. Výkladom uvedených ustanovení možno dospieť k záveru, že absentuje *„už prvý predpoklad na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti, a to porušenie právnej povinnosti opatrovať a spravovať cudzí majetok, teda naplnenie objektívnej stránky trestného činu.“*

44. Právne názory vyslovené právnou doktrínou kladú dôraz na to, aby pri konštatovaní naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu bola vždy riadne identifikovaná konkrétna povinnosť, ktorá bola porušená, keďže bez takéhoto posúdenia nemožno konštatovať naplnenie znakov tejto skutkovej podstaty trestného činu.

45. Funkcia prednostu mestského úradu je právne upravená výlučne v § 17 zákona o obecnom zriadení, pričom ide o funkciu organizačnú, manažérsku, úlohou prednostu je viesť a organizovať

činnosť obecného (mestského) úradu, pričom za výkon tejto činnosti sa v celom rozsahu zodpovedá starostovi (primátorovi). Prednosta je v zamestnaneckom pomere k obci (mestu), má poradný hlas na zasadnutiach obecného zastupiteľstva, z ktorých podpisuje zápisnice popri starostovi (primátorovi). Funkcia prednostu a jeho kompetencie nie sú upravené žiadnym iným právnym predpisom. Všeobecne záväzný právny predpis prednostovi nezveruje povinnosť opatrovať alebo spravovať majetok obce (mesta). Aj z tohto pohľadu je vylúčené zo strany sťažovateľa naplnenie skutkovej podstaty trestného činu porušovania povinností pri správe cudzieho majetku, a to jeho objektívna stránka. Z tohto hľadiska sťažovateľ nemôže byť ani subjektom uvedeného trestného činu, keď subjekt je špeciálny a môže ísť iba o osobu, ktorej zákon nejakú konkrétnu povinnosť pri správe majetku obce (mesta) zveruje. Konajúce súdy nijako neidentifikovali konkrétnu povinnosť ustanovenú zákonom, ktorú mal sťažovateľ porušiť.

46. Je zrejmé, že výklad uvedených právnych predpisov minimálne nie je dostatočne jasný a zrozumiteľný. Okresný súd a krajský súd videli protiprávne konanie sťažovateľa a spoluobžalovaného v úplne iných ustanoveniach, preto mali dôsledne skúmať úmysel obžalovaných v tomto kontexte. V skutkových vetách a odôvodneniach však absentujú právne úvahy vo vzťahu k subjektívnej stránke trestného činu (úmyslu). Krajský súd ako odvolací súd v rozsudku (s. 23 až 28) uvádza „*pomerne zložitý, nejednoznačný a nepresvedčivý výklad zákonov a opatrenia Ministerstva financií SR*“, z ktorých má vyplývať porušenie všeobecne záväzného právneho predpisu, nie je však zrejmé, ako posudzoval úmysel páchatel'ov. Napokon už len „*samotná zložitost' a nejednoznačnosť tejto argumentácie*“ mala vylučovať úmyselné zavinenie.

47. Krajský súd vo svojom rozsudku (s. 26) uviedol, že z § 13 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z. výslovné vyplýva oprávnenie na zmenu účelu použitia prostriedkov v rozpočte, subsidiárnou aplikáciou zákona č. 523/2004 Z. z. má byť vylúčená možnosť takéhoto presunu bez toho, aby špecifikoval, o ktoré konkrétne ustanovenia má ísť. Ustanovenia, ktoré v rozsudku uviedol, totiž uvádzajú presne opačný záver. Uvedený výklad je v rozpore s § 1 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z. z., podľa ktorého sa zákon č. 523/2004 Z. z. aplikuje primerane s odchýlkami uvedenými v tomto zákone. Uvedenou výnimkou je výnimka v § 13 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z., z ktorého vyplýva, že „*zmena účelu použitia prostriedkov môže spočívať aj v presune prostriedkov z účtu kapitálových výdavkov na účet bežných výdavkov. Súdny vôbec v kontexte úmyslu ani nezvažovali, že ide o jeden z celkom legitímnych spôsobov výkladu ZoRPUS.*“. Ak krajský súd vychádzal z § 10 ods. 10 zákona č. 583/2004 Z. z., z výkladu tohto ustanovenia vyplýva opačný záver, t. j. toto ustanovenie dokazuje možnosť aj iného použitia kapitálových výdavkov, „*a to dokonca aj bez osobitného rozpočtového presunu.*“. Konajúce súdy sa touto výkladovou alternatívou nezaoberali.

48. Z rozhodnutia súdov nevyplýva, ako dospeli k záveru, že vznikla škoda. Z právnych predpisov nevyplýva nemožnosť zmeny účelu použitia prostriedkov v rámci rozpočtového roka, ak sa nezmení celkový rozsah príjmov a výdavkov, k čomu v tomto prípade nedošlo. Ak došlo v súlade so zákonom k rozpočtovému presunu, došlo k zmene účelu použitia prostriedkov. Výplatou odmien zamestnancom preto nemohlo dôjsť k vzniku škody. Ak by aj platil výklad konajúcich súdov o nemožnosti presunu, samotný presun prostriedkov a ich použitie na iný účel automaticky nezakladajú vznik škody. Ku škode by mohlo napr. dôjsť, ak by presunuté finančné prostriedky mali už konkrétne stanovený účel použitia (napr. plnenie konkrétnej zmluvy). Uvedená skutočnosť však z vykonaného dokazovania nevyplýva. Krajský súd vo svojom rozsudku, naopak, uviedol, že presunuté prostriedky z kapitálových výdavkov mali zostať nevyužitými, boli prebytkové. Prichádzalo

do úvahy aj presunutie prostriedkov do kapitoly kapitálových výdavkov v nasledujúcom rozpočtovom období, čo tiež vylučuje existenciu škody.

49. Nemožno preto hovoriť o vzniku škody len výplatou prostriedkov po presune z kapitálových na bežné výdavky, a to ani za predpokladu, že by takýto presun zákon neumožňoval. Súdny vznik škody odvodzujú len zo samotnej výplaty odmien z prostriedkov, ktoré mali pôvodne iný účel použitia, ktorý ale nijako nešpecifikovali. Krajský súd a ani najvyšší súd dôsledne neaplikovali zásadu *ultima ratio* trestnoprávnej represie a uprednostnenia správnych sankcií a tiež zásadu *in dubio pro reo*.

50. Z uvedených hľadísk výklad trestnej zodpovednosti podľa § 237 Trestného zákona neobstojí, keďže je založený na extenzívnom a spornom výklade blanketových právnych noriem upravujúcich rozpočet územnej samosprávy (nemožnosť presunu a použitia prostriedkov z kapitálových výdavkov na položku bežných výdavkov) a z tohto výkladu vyvodili záver o protiprávnom použití majetku mesta na iný účel, ako na ktorý mal byť pôvodne určený, čím mala vzniknúť škoda.

51. Sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie a tiež ani rozsudok krajského súdu nie sú riadne odôvodnené. Tieto súdy sa riadne nezaoberali záverom o naplnení všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu porušovania povinností pri správe cudzieho majetku, pri spornom, resp. nejednoznačnom výklade právnych predpisov sa nevysporiadali s úmyslom oboch obžalovaných. Konajúce súdy poukázali na zásadu *in dubio pro reo*, napriek tomu, že boli naplnené podmienky na jej aplikáciu, túto skutočnosť nijako neodôvodnili.

52. V prvom rade odôvodnenie rozsudku krajského súdu je protirečivé, keď krajský súd pripustil možnosť rozpočtových presunov, čím pripustil, že obžalovaní konali v súlade s § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z. z., pričom tieto ustanovenia neskôr uviedol v skutkovej vete rozsudku ako ustanovenia, ktoré mali porušiť. Krajský súd posúdil naplnenie objektívnej stránky trestného činu porušovania povinností pri správe cudzieho majetku na základe odlišných právnych predpisov na úseku verejnej správy ako okresný súd. Toto rozdielne právne posúdenie pred rozhodnutím neavizoval a obžalovaní nemali možnosť sa k takémuto právnomu posúdeniu skutku vyjadriť, čím bolo porušené aj právo na obhajobu.

53. V druhom rade z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd pri interpretácii právnych predpisov vychádzal (s poukazom na § 13 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z.) z predpokladu, že rozpočtové prostriedky možno použiť len na účel, na ktorý boli určené. Nebral však do úvahy nadväzujúce ustanovenia, ktoré umožňujú vykonať zmeny v rozpočte rozpočtovými operáciami, okrem iných aj rozpočtovým presunom, ktorým sa mení účel použitia finančných prostriedkov. Uvedený záver je tiež v rozpore s konštatovaním krajského súdu, podľa ktorého primátor bol oprávnený na uvedený rozpočtový presun. Následne najvyšší súd poukázal na § 10 ods. 10 zákona č. 583/2004 Z. z., z ktorého má vyplývať nemožnosť použitia kapitálových výdavkov na bežné výdavky. Toto ustanovenie sa však v skutkovej vete rozsudku krajského súdu neuvádza ako ustanovenie, ktoré mali obžalovaní porušiť, čo je porušením práva na spravodlivý proces. Podľa sťažovateľa navyše toto ustanovenie „vyjadruje možnosť použitia kapitálových výdavkov aj na bežné výdavky dokonca aj bez rozpočtového presunu“, čo potvrdzuje možnosť použitia kapitálových výdavkov aj na iný než určený účel. Ak bol rozpočtový presun v súlade so zákonom, potom účel ich použitia sa legitímnym spôsobom zmenil, čo *a priori* vylučuje použitie v rozpore

s účelom ich určenia. Konajúce sudy teda interpretovali právne predpisy v rozpore s ich doslovným znením a následne vyvodili trestnú zodpovednosť sťažovateľa.

54. V treťom rade uvedenú rozpornosť, nejasnosť a nezrozumiteľnosť právnej úpravy sťažovateľ namietal v dovolaní, najvyšší súd sa s ňou v napadnutom uznesení nijako nevysporiadal a na argumentáciu sťažovateľa o možnosti rozpočtových presunov alebo inú interpretáciu dotknutých právnych noriem nijako nereagoval. Krajský súd v rozpore s doslovným znením týchto ustanovení uviedol v skutkovej vete rozsudku, že v súhrne z týchto ustanovení vyplýva nemožnosť rozpočtových presunov. V odôvodnení však absentujú úvahy o tom, z akých ustanovení má tento záver vyplývať (sťažovateľ len dedukuje, že má ísť o § 10 ods. 10 zákona č. 583/2004 Z. z.). Konajúce sudy takto neidentifikovali konkrétnu právnu normu ako súčasť všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorú mal sťažovateľ porušiť.

55. Vo štvrtom rade sa najvyšší súd nevysporiadal s dodržaním zásady zákonnosti (*nullum crimen sine lege*), hoci to v dovolaní namietal. Krajský súd na túto zásadu odkazoval, no v konkrétnych okolnostiach predmetnej veci na ňu nijako nereflektoval, preto išlo len o formalistický odkaz na uvedenú zásadu.

56. V piatom rade v skutkovej vete absentuje vyjadrenie úmyselného zavinenia vo vzťahu ku konkrétnemu konaniu a následku trestného činu (vzniku škody). Ani krajský súd a ani najvyšší súd neuvádzajú konkrétnu povinnosť, ktorú mal sťažovateľ úmyselne porušiť a v príčinnej súvislosti s čím malo dôjsť k vzniku škody. V skutkovej vete je napr. uvedené, že obžalovaní mali mať vedomosť o tom, že v čase návrhu na vyplatenie a schválenia návrhu na vyplatenie odmien v rozpočte poškodeného v časti bežných výdavkov nie sú dostatočné prostriedky na výplatu – z odôvodnenia rozsudku však vôbec nevyplýva, z čoho krajský súd takúto vedomosť a z toho prípadne vychádzajúci úmysel odvodil.

57. Vo vzťahu k sťažovateľovi ako prednostovi mestského úradu v skutkovej vete absentuje uvedenie zákonnej povinnosti, ktorú mal svojím konaním porušiť. Je tiež vylúčené, aby prednosta a primátor mali rovnaké povinnosti, pritom sudy na toto rozdielne postavenie obžalovaných nijako nereflektovali a vo vzťahu k obom uvádzajú len jednu skutkovú vetu. V odôvodnení sudy uviedli, že sťažovateľovo spolupáchateľstvo spočívalo len v tom, že spolupodpisoval príkaz na výplatu odmien. Z uvedeného je však zrejmé, že sťažovateľ odmeny ani nepriznal, ani nerozhodol o rozpočtovom presune, o ktorom rozhodoval jedine primátor, a nevykonal ani rozpočtový presun. Konanie sťažovateľa teda spočívalo v tom, že po tom, ako primátor schválil odmeny, a po zistení, že v položke bežných výdavkov určených na výplatu odmien sa nachádzajú prostriedky na ich výplatu, spolu s ním podpísal prevodný príkaz na výplatu zákonne priznaných odmien. Nešlo teda o žiaden zjavný excés, ale o obvyklý postup v súlade aj s internými predpismi.

58. V šiestom rade nie je vyjadrená príčinná súvislosť vo vzťahu k porušeniu povinnosti a vzniku škody. Konajúce sudy uviedli, že protiprávne konanie spočívalo v oprávnenom vyplatení prostriedkov na odmeny zamestnancov, no protiprávnosť konania spočívala v jeho vyplatení z prostriedkov vyplývajúcich z neoprávneného rozpočtového presunu. Tento presun vykonal primátor, ktorý nebol viazaný návrhom sťažovateľa. Bolo povinnosťou primátora (spoluobžalovaného) preveriť zákonnosť rozpočtového presunu. Ak ho spoluobžalovaný vykonal, sťažovateľ bol presvedčený o legalite a legitimitate uvedeného presunu, preto vykonal v súčinnosti so spoluobžalovaným jeho výplatu. Konajúce sudy navyše neuviedli, či mohla vzniknúť škoda, ak

odmeny zamestnancom boli vyplatené oprávnené: „Z povahy veci vyplýva, že splnenie záväzkov voči zamestnancom za škodu považovať nemožno. Potom ani môj úmysel nemohol smerovať k spôsobeniu škody.“

59. A napokon ani krajský súd a ani najvyšší súd neskúmali, či prostriedky, ktoré boli presunuté z položky kapitálových výdavkov, boli určené na nejaký konkrétny účel, na ktorý v dôsledku presunu nemohli byť použité, a teda či ich presunom a použitím na iný účel mohlo dôjsť ku škode. Prebytok prostriedkov neguje záver, že ich iným využitím vznikla škoda, „ak totiž prostriedky nemali byť použité na inom mieste, v inom projekte, potom boli voľné a nie je preukázané, že by neskôr neboli do tejto kapitálovej položky v ďalšom rozpočtovom období vrátené.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

60. Podstatou ústavnej sťažnosti je namiatané porušenie označených práv a článkov podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie je nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné a je založené na arbitrárnych právnych záveroch. Podľa sťažovateľa došlo aj k porušeniu práva na obhajobu, keď mu krajský súd ako odvolací súd nedal možnosť vyjadriť sa k odlišnej právnej kvalifikácii skutku, za ktorého spáchanie bol odsúdený.

61. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namiataným postupom alebo namiataným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

62. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre, poukazujúc na svoje ústavné postavenie (čl. 124 ústavy), opakovane zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli, resp. arbitrárnosti pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho

názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

63. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné poukázať aj na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého rozhodnutie a postup všeobecného súdu, ktoré sú v súlade s platným a účinným zákonom (na vec aplikovateľnými procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi), nemožno kvalifikovať ako porušovanie základných ľudských práv (m. m. napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00). Ústavný súd tiež poukazuje na svoje rozhodnutia, v ktorých zdôrazňuje materiálny prístup k námietkam o porušení zákona v trestnom konaní. Nie každé porušenie zákona v trestnom konaní má takú povahu, prípadne intenzitu, že má za následok porušenie práv zakotvených v ústave, resp. dohovore (porovnaj napr. I. ÚS 245/2019, IV. ÚS 132/2021).

64. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu predstavuje podľa ústavného súdu dostatočný základ na jeho výrok, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa pre nenaplnenie ním uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Najvyšší súd primeraným, logickým, zrozumiteľným a vyčerpávajúcim spôsobom sťažovateľovi objasnil, prečo bolo jeho dovolanie odmietnuté, preto napadnuté uznesenie nie je zjavne neodôvodnené. Právne závery najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne, t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone, resp. popierali by podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení – predovšetkým Trestného poriadku, zákona č. 583/2004 Z. z. a zákona č. 523/2004 Z. z. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení vysporiadal s jednotlivými dovolacími námietkami sťažovateľa (predovšetkým s otázkou protizákonnosti špecifikovaného rozpočtového presunu) a poskytol zrozumiteľnú, konzistentnú a vyčerpávajúcu odpoveď (reakciu) na tieto námietky, pričom v podrobnostiach odkázal na právne závery krajského súdu v jeho rozsudku, ktoré považoval za vecne správne. Ústavný súd nezistil žiadne zásadné defekty odôvodnenia napadnutého uznesenia v spojení s rozsudkom krajského súdu, preto sa nestotožnil s námietkou sťažovateľa o ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia pre absenciu riadneho odôvodnenia.

65. Podľa ústavného súdu najvyšší súd v spojení s krajským súdom ústavne akceptovateľným výkladom (predovšetkým systematickým a logickým) dospeli k právnomu záveru o protizákonnosti rozpočtového presunu položky kapitálového rozpočtu (kapitálové príjmy) do bežného rozpočtu na úhradu bežných výdavkov (odmeny zamestnancov). Možno akceptovať námietku sťažovateľa, že absentuje zakotvenie *expressis verbis* pravidla o zákaze takéhoto rozpočtového presunu, napriek tomu tento zákaz, resp. neprípustnosť uvedeného konania vyplýva z citovaných ustanovení zákona č. 583/2004 Z. z. a zákona č. 523/2004 Z. z. v spojení s citovanými ustanoveniami opatrenia ministerstva financií (tak ako v prípade skutkových podstát trestných činov v osobitnej časti Trestného zákona nie je výslovne vyjadrený zákaz, aj keď ide o výslovne zakazujúce normy). Dôkazom z opaku napokon tento zákaz možno spoľahlivo vyvodiť aj z pravidla vyjadreného v § 10 ods. 10 zákona č. 583/2004 Z. z., ktorý špecifikuje podmienky prípustnej výnimky predstavujúcej prevod prostriedkov z kapitálového rozpočtu na krytie výdavkov bežného rozpočtu. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že takéto rozpočtové presuny boli v uvedenom období v obciach na území Slovenskej republiky bežné, je potrebné uviesť, že táto námietka bola všeobecná, sťažovateľ nijako nekonkretizoval svoju námietku uvedením konkrétnych príkladov. A napokon ani prípadná prax obcí v smere, v akom to naznačil sťažovateľ, by nebola spôsobilá zvrátiť záver o protizákonnosti takého konania.

66. Neobstojí ani námietka sťažovateľa o tom, že konajúce súdy nepreukázali konkrétnu výšku škody vzhľadom na to, že v položke mzdy boli aj pred inkriminovaným rozpočtovým presunom dostupné finančné prostriedky, preto nie je úplne zrejmé, aká časť odmien bola vyplatená z presunutých peňažných prostriedkov a aká časť z už dovtedy dostupných peňažných prostriedkov. Je zjavné, že pri uvedenom prístupe by nebolo možné výšku škody v zásade preukázať, keďže išlo o účtovné operácie vykonané elektronicky (rozpočtový presun, výplata odmien) bankou medzi jednotlivými účtami, teda zjavne nie o napr. hotovostnú operáciu, kde by napr. prichádzala do úvahy konkrétna identifikácia bankoviek. Spôsob výpočtu vzniknutej škody krajského súdu spočíval v identifikácii objemu peňažných prostriedkov, ktoré boli nezákonne presunuté z príslušnej položky kapitálového rozpočtu s úmyslom použiť ich na výdavky bežného rozpočtu (vyplatenie odmien zamestnancom). Krajský súd teda za rozhodujúci faktor považoval úbytok určitého objemu peňažných prostriedkov v rozpore so zákonom z položky kapitálového rozpočtu s úmyslom použiť ho na iný účel, na ktorý zákon neumožňoval tieto prostriedky použiť, a teda v tomto rozsahu boli prostriedky na kapitálové výdaje neoprávnené minuté. Ústavný súd takúto metodiku výpočtu vzniknutej škody nepovažuje za ústavne neakceptovateľnú, preto z tohto hľadiska ani napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne, a teda ústavne neakceptovateľné.

67. Pokiaľ ide o námietku porušenia práva na obhajobu pre nemožnosť reagovať na odlišnú právnu kvalifikáciu krajského súdu (oproti okresnému súdu), ústavný súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, kde krajský súd na uvedenú skutočnosť reagoval. Za relevantné je potrebné považovať aj to, že zmenenú právnu kvalifikáciu mohol sťažovateľ v plnej miere uplatniť a namietať v dovolaní v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, čo napokon aj urobil. Najvyšší súd na túto námietku sťažovateľa reagoval a poskytol aj vlastnú (doplňujúcu) odpoveď vo vzťahu k právnym úvahám krajského súdu vyjadreným v jeho rozsudku.

68. V tomto kontexte ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07). Pokiaľ by aj teda námietka sťažovateľa o porušení jeho práva na obhajobu (pre nemožnosť reagovať na zmenu právnej kvalifikácie krajským súdom) bola opodstatnená, resp. mala určitú relevanciu, je zrejmé, že v systéme všeobecného (trestného) súdnictva bola uvedená okolnosť aj napravená v dovolacom konaní s prihliadnutím na možnosť namietať nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku v plnom rozsahu v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

69. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a obsahom označených práv podľa ústavy a dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

70. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu